

MAJANDUSTEATED

БЮЛЛЕТЕНЬ КОН'ЮНКТУРНОГО ИНСТИТУТА

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetused, tel. 430-23. Piiskopi 2.
Tallinus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüütli 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.



KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees dr. E. Terasmäe

Nr. 34

Tallinn, 27. augustil 1940

VI aastakäik

SISU:

СОДЕРЖАНИЕ:

	Lk.		Стр.
PÕLLUMAJANDUS		СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЙ ОТДЕЛ	
Viljasaagi eelhindang	530	Предварительная оценка урожая . . .	530
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		ПРОМЫШЛЕННОСТЬ И ТОРГОВЛЯ	
Väliskaubandus juulis 1940. a.	532	Внешняя торговля в июле 1940 года . . .	532
Raudtee tegevus juunis 1940. a.	533	Железные дороги в 1940 году . . .	533
1000 uut linnukasvatust	534	1000 новых птицеферм в СССР . . .	534
Viinamarjakasvatust P.-Ukrainas	534	Виноград в северной Украине . . .	534
Skumpia ja korgipuu Kazahstanis	534	Скумпил и пробковое дерево в Ка- захстане	534
Krimmi roosid, lavendel, salvei	535	Крымская роза, лаванда и шалфей . . .	535
Kolhoosides külvatud ca 3 milj. ha tali- vilja	535	Колхозы засеяли около 3 млн. га озимых	535
Azerbaidžani vaibad	535	Азербайджанские ковры	535
LAEVANDUS		СУДОХОДСТВО	
Tallinna sadama tegevus 1940. a. I poolaastal	536	Таллиннская гавань за I полугодие 1940	536
Teiste sadamate tegevus, peale Tallinna 1940. a. I poolaastal	536	Прочие гавани ЭССР кроме Таллинни за полугодие 1940	536
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		РЫНОК СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРОДУКТОВ	
Võiturg	537	Масло	537
Juustuturg	537	Сыр	537
Peekoniturg	537	Векон	537
Tapaloomade- ja lihaturg	538	Убойный скот	538
Toornahkade turg	538	Кожка	538
Piimaturg	538	Молоко	538
Teraviljaturg	539	Зерновые продукты	539
Aedviljaturg	539	Овощи	539
Kalaturg	540	Рыба	540

PÖLLUMAJANDUS

VILJASAAGI EELHINNANG. — ПРЕДВАРИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА УРОЖАЯ.

Riigi Statistika Keskbüroo poolt tehtud põllumajandus-korrespondentide hinnete kokkuvõtteist selgub, et viljade seisund on viimase kuu jooksul näidanud üldiselt paranemist. Eriti tunduv paranemine avaldub mitmel pool söötteraviljasaakide hinnanguis, kuna toitteraviljasaakide hinnang on jäänud peagu samaks nagu 15. juulil. Saagiväljavaadete paranemist on soodustanud soodsamad ilmastikuolud suurenenud sademete kui ka rahuldavate soojustingimuste näol. Vaatamata aga sellele, et kohati oli sademeid isegi palju, märgib 33% korrespondentidest sademete puudust, kuna 60% korrespondentidest on hinnanud sademete kogust rahuldavaks taimekasvule. Soojustingimused olid korrespondentide hinnete järgi aga kõikjal taimekasvuks rahuldavad.

Rukkiseisundit hindasid korrespondendid riigi keskmiselt 89% viimase 10 a. keskmisest ehk 10,9 kv ha-lt. Võrreldes m. a., mil saadi rukist 15,1 kv ha-lt, avaldub seega tunduv vähenemine k. a. Maakondade järgi on aga rukkisaagi kujunemine erinev. Üldiselt on P.-Eesti maakonnad rukkisaagi suhtes soodsamas seisundis L.-Eesti omist. Nii on, näit., Harjumaal rukkisaagi hinnang isegi 3% üle, kuid Tartumaal 23% alla viimase 10 a. keskmist. Rukkisaagi hinnang on suhteliselt kujunenud paremaks Järva-, Viru- ja Pärnumaal kui muis maades.

Kuna rukkikasvupind suurenes k. a. 160 210 ha-le, s. o. 6,1% võrreldes m. a., on rukki kogusaagi tagasimineku väiksem kui avaldus ha-saagi kujunemisel. Vastavalt kasvupindadele ja ha-saagile võib k. a. rukki kogusaaki hinnata 191 000 tn-le, mis on m. a. kogusaagist 37 000 tn ehk 16% väiksem, kuid võrdub viimase viie (1935—39) aasta keskm. rukki kogusaagiga, mis oli samuti 191 000 tn.

Taliniisu ha-saak on k. a. kannatanud suhteliselt enam kui rukkisaak. 15. aug. hinnangu järgi on taliniisuseisund 80% viimase 10 a. keskmisest. Vastavalt osutuks seega keskmiseks ha-saagiks 11,0 kv. Maakondade järgi on ha-saak kõikjal alla viimase 10 a. keskmist, kusjuures suhteliselt paremad saagid on P.-Eestis. Seega on taliviljade kasvu-

olud osutunud P.-Eestis soodsamaiks kui L.-Eestis, kus esineb suhteliselt kõrgem seisund. Et seejuures ka veel taliniisukasvupind on vähenenud 27 250 ha-le m. a. 31 416 ha-lt, kujuneks taliniisu kogusaak 30 000 tn-le. Võrreldes m. a. on taliniisu arvatav kogusaak k. a. väiksem 11 000 tn võrra, kuid viimase viie (1935—39) aasta keskm. niisu kogusaagist jääb väiksemaks kõigest 3 100 tn.

Suvinisuseisundit hindasid korrespondendid 95% viimase 10 a. keskmisest, s. o. suhteliselt tunduvalt paremaks kui taliniisu oma. Riigi keskmiselt kujuneks ha-saagiks 9,5 kv. Võrreldes viimase 10 a. keskmise saagiga kujuneks k. a. saak kõrgemaks Viljandi-, Pärnu-, Harju- ja Järvamaal, kuna muis maades on saagiväljavaated nõrgemad. Kuna suvinisukasvupind on k. a. suurenenud 48 670 ha-le m. a. 43 956 ha vastu, on loodetav kogusaak suurem kui m. a. Nii võib hinnata loodetavat kogusaaki 46 000 tn-le, mis on m. a. 2000 tn suurem ja viimase viie aasta keskm. 4000 tn.

Vaatamata sellele, et suvinisu kogusaak tõuseb, jääb toitteravilja kogusaak tõenäoliselt väiksemaks mullusest. K. a. ulatub toitteravilja kogusaak eelhinnangute järgi 267 000 tn-le m. a. 312 000 tn vastu, mis on m. a. kogusaagist 45 000 tn madalam, kuid võrdub viimase viie aasta keskm. kogusaagiga.

Söötteraviljasaagi lootused osutusid 15. aug. hinnangul suhteliselt paremaiks toitteraviljadest. Nii hinnati loodetavat odra keskmiselt ha-saaki 9,5 kv-le ehk 95% viimase 10 a. keskmisest. Odrasaagi väljavaated on k. a. paremad viimase 10 a. keskmisest Viljandi-, Pärnu- ja Järvamaal, suhteliselt halvemad aga Saare- ja Petserimaal.

Kuigi odrakasvupind suurenes 87 790 ha-le m. a. 84 090 ha vastu, osutub loodetav kogusaak väiksemaks mullusest. Nii hinnatakse odra kogusaaki 83 000 tn-le m. a. 90 000 tn vastu, vähenedes seega ca 7000 tn.

Kaerasaagi väljavaateid hindavad korrespondendid suhteliselt nõrgemaks odrasaagist — 93% viimase 10 a. keskmisest. Riigi keskmiselt on loodetav ha-saak 9,3 kv. Maakondade järgi esineb aga kaerasaagi hinnangus

tunduv erine mine. Nii on kaera ha-saak suhteliselt 10 a. keskmisest parem Harju- 15%, Pärnu- 10%, Viljandi- 5%, Järva- ja Valgamaal 1%, kuna muis maakonnis hinnatakse kaerasaagi väljavaateid madalamaiks. Kuna kaerakasvupind on suurenenud k. a. 159 050 ha-le, s. o. 10% võrreldes m. a., kujuneb loodetav kaera kogusaak 148 000 tn-le, mis on peagu võrdne m. a. kogusaagiga.

Segaviljaseisundit hindavad korrespondendid suhteliselt paremaks kui muil teraviljadel, s. o. riigi keskmiselt 97% viimase 10 a. keskmisest ehk 11,0 kv ha-lt. Maakondade järgi on suhteliselt segaviljasaagi hinnang keskmisest parem Harju- 15%, Pärnu- 5% ja Viljandimaal 4%, kuna muis maakonnis on loodetav saak alla keskmist. Kuna loodetav segaviljasaak ha-lt ja samuti kasvupind on pisut väiksem (125 500 ha m. a. 126 689 ha vastu) kui m. a., osutub ka kogusaak väiksemaks mul-lusest. Nii hinnatakse loodetavat segavilja kogusaaki k. a. 139 000 tn-le m. a. 150 130 tn vastu, milline ületab aga siiski muude aastate kogusaagi.

Kartulisaa gi väljavaateid hindasid korrespondendid 93%-le viimase 10 a. keskmisest ehk 116 kv ha kohta. Suhteliselt keskmisest kõrgem kartuli loodetav ha-saak on Harju- 6%, Järva- 2% ja Valgamaal 1%. Muis maakonnis on loodetav saak hinnatud alla keskmist. Kuna kartulikasvupind on k. a. suurenenud 89 930 ha-le m. a. 89 408 ha vastu ja loodetav saak ha-lt on kõrgem mullusest, võib k. a. võimalikku kartuli kogusaaki hinnata 1 047 000 tn-le. Seega oleks k. a. kartuli kogusaak 20% suurem m. a-st.

Linapõldude seisundit hindasid korrespondendid 89%-le viimase 10 a. keskmisest. Riigi keskmiselt loodetakse saada kiusaaki ha-lt 2,8 kv. Maakondade järgi esineb linapõldude seisundis tundu vaid erinevusi, kuna sademaid kasvuperioodi jooksul on olnud kohati väga vähe. Nii on linapõldude seisund suhteliselt parem Valga- 131%, Harju- 122%, Viljandi- 115%, Järva- 111% ja Saaremaal 102%. Muist maakonnist on kannatanud põua all meie linakasvatuse pearaajoon — Petseri- ja Võrumaa, kus linapõldude seisundit hinnati vastavalt 73% ja 83% viimase 10 a. keskmisest. Vaatamata aga kohati esinevale nõrgale seisundile on riigi keskmiselt loodetav ha-

saak k. a. kõrgem kui m. a. Kuna k. a. on ka linakasvupind suurenenud 28 340 ha-le m. a. 23 040 ha vastu, on loodetav lina kiu kogusaak tunduvalt kõrgem mullusest. Nii suureneb linakiu kogusaak 79 500 kv-le m. a. 68 780 kv vastu, s. o. 16%.

Viljade seisund 15. VIII (% viimase 10 a. keskmisest).

Состояние хлебных злаков (% от средней последн. 10. лет.).

	Rukis Рожь	Taliniu Озимая пшеница	Süviniu Зрелая пшеница	Oder Злачье	Kaer Овес	Segavili Месанга	Kartul Картофель	Lina Лен
Viru . .	96	89	105	104	101	97	102	111
Järva . .	92	81	93	87	92	90	87	97
Harju . .	103	90	107	117	115	118	106	122
Lääne . .	90	80	89	89	86	88	99	74
Saare . .	81	66	78	89	73	71	83	102
Pärnu . .	92	86	108	105	110	105	87	97
Viljandi .	91	85	109	106	105	104	97	115
Tartu . .	77	64	94	87	88	86	88	87
Valga . .	85	75	99	96	101	94	101	131
Võru . .	90	78	92	85	84	81	90	83
Petseri .	88	91	81	72	86	77	91	73
Keskmine Среднее								
1940	89	80	96	95	93	97	93	89
1939	96	78	96	96	104	94	81	73
1938	94	97	113	109	112	111	95	85
1937	111	109	105	102	115	115	100	116
1936	92	92	94	83	92	91	91	105
1935	95	91	112	103	111	111	96	122
1934	128	126	123	113	120	124	98	117
1933	116	111	—	75	86	82	88	83
1932	109	103	—	88	98	94	94	80
1931	96	102	—	108	112	113	100	100
1930	130	123	—	110	116	110	109	105
1929	110	96	—	115	120	123	103	104

Põldheinasaa gi hinnang on järjest nõrgenenud. 15. aug. hindasid korrespondendid põldheina 47% viimase 10 a. keskmisest ehk 13,0 kv ha-lt. Seega on põldhein k. a. täielikult äpardunud ja veelgi suuremal määral kui m. a., mil saadi ha-lt 17,3 kv. Kuna kevadel osa põldheinapindala künti üles, on k. a. põldheinakasvupind vähenenud 242 310 ha-le, s. o. 5,6%. Seejuures olgu aga tähendatud, et ristikheinapindala on vähenenud suuremal määral, kuna viki- ja muu põldheina (suviseks söödaks) pindala on tunduvalt tõusnud. Vastavalt loodetavale ha-saagile ja kasvupinnale hinnatakse põldheina kogusaaki 254 000 tn-le.

Ka niitheinasaa gid osutusid k. a. nõrka-

deks. 15. aug. hindasid korrespondendid loodusliku niitheina saaki 79%-le viimase 10 a. keskmisest ehk 7,5 kv ha-lt. Võrreldes mul-lusega on niitheina keskmine saak 2 kv ha-lt nõrgem. Vastavalt seega võimalikule saagile on loodetav loodusliku niitheina kogusaak 696 000 tn, mis on m. a. kogusaagist tunduvalt madalam.

Kuna looduslike niitude tootmisvõime k. a. on palju kannatanud, on kultuurniitude seisund tunduvalt parem. Kultuurniitude heina keskmiseks saagiks hindavad korrespondendid 24 kv ha-le. Kuna kultuurniithein on ka söödaväärtuselt parem loodusliku niidu heinast, nähtub, kui võrd suure tähtsusega on kultuur-

niitude rajamine looduslike rohumaade asemele.

Hinnates k. a. viljasaake tarvituse seisukohalt tuleb tähendada, et toitteravilja üldkogus vastab meie aastasele tarvitusele. Seega tarvituse mõttes võib toitteraviljakogust pidada üldiselt rahuldavaks, mis peaks võimaldama siseturu rahuldamise. Kuna loomade arv k. a. on vähenenud, jääb võimalik sööteraviljakogus loomühiku kohta eelmise kahe aasta tasemele — 3,5 kv-le. Seevastu aga koresööda osas on seisund muutunud veelgi nõrgemaks mullusest, mida aga teataval määral aitavad parandada parem rohukasv hilissuvel ja loodetavad suuremad toorsöödakogused.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS JUULIS 1940. A. ВНЕШНЯЯ ТОРГОВЛЯ В ИЮЛЕ 1940 года.

Võrreldes m. a. juuliga suurenes väliskaubanduskäive väärtuselt 20,3 milj. kr-lt 21,6 milj. kr-le (6,6%), sisseveo osas vähenes väärtuselt 9,7 milj. kr-lt 9,0 milj. kr-le (7,3%), kuna väljavedu suunes väärtuselt 10,6 milj. kr-lt 12,7 milj. kr-le (19,3%).

Väljaveetud kaupadest kahanes vaid valmissaaduste osa, kuna elusloomade ja toit- ning maitseainete kui ka toor- ja poolvalmisainete müük välisturgudele osu-

tas tõusis. Elusloomade ja toit- ning maitseainete väljavedu kasvas võrreldes m. a. juuliga 4,9 milj. kr-lt 6,5 milj. kr-le (33,1%) ja toor- ning poolvalmisainete väljavedu 3,9 milj. kr-lt 4,7 milj. kr-le (21,8%). Samal ajal kahanes valmissaaduste eksport 1,8 milj. kr-lt 1,4 milj. kr-le (22,6%).

Sisseveo osas esineb väike tagasimineku kõigi rühmade juures. Elusloomade ja toit- ning maitseainete sissevedu kahanes

Väliskaubandus pearühmade järgi. — Внешняя торговля по главнейшим группам.

	Juuli				I I — 31. VII			
	tn		1000 kr.		tn		1000 kr.	
	1940	1939	1940	1939	1940	1939	1940	1939
VÄLJAVEDU — ВЫБОС								
Elusloomad, toit- ja maitseained, joogid	8 414	6 425	6 505	4 887	50 527	30 182	33 029	29 538
Toor- ja poolvalmisained	54 133	55 438	4 729	3 882	257 831	242 400	27 210	25 687
Valmissaadused	1 928	9 909	1 418	1 833	14 809	42 938	10 704	12 094
Väärimetallid ja -kivid	—	—	—	—	0	0	1	4
KOKKU — ВСЕГО:	64 470	71 772	12 652	10 602	322 714	315 570	70 944	67 223
SISSEVEDU — ВВОЗ								
Животные, пищевые продукты и напитки	4 816	7 374	734	997	30 952	36 747	6 257	4 930
Сырье и полуфабрикаты	13 730	15 184	2 184	2 575	82 104	116 225	16 009	16 211
Фабрикаты	7 324	9 498	5 959	6 065	42 658	53 359	36 082	40 108
Драгоценные металлы и камни	0	0	93	46	1	3	555	558
KOKKU — ВСЕГО:	25 870	32 056	8 975	9 683	155 715	206 334	58 903	61 807

997 tuh. kr-lt 734 tuh. kr-le (26,4%), toor- ja poolvalmisainete 2,6 milj. kr-lt 2,2 milj. kr-le (15,2) ja valmissaaduste sissevedu 6,1 milj. kr-lt 6,0 milj. kr-le (1,7%).

Väliskaubanduskäive juulis 1939-40. a.

Оборот внешней торговли в июле 1939-40 г.

	Juuli		1. I - 31. VII		11-31. VII % 1939 = 100
	1940	1939	1940	1939	
	1000 kr. — В 1000 экр.				
Väljavedu — Вывоз	12 651	10 602	70 944	67 223	105,5
Sissevedu — Ввоз	8 975	9 683	53 903	61 807	95,3
Käive — Оборот	21 626	20 285	129 847	129 030	100,6
Väljavedu ± Вывоз ±	+3 676	+919	+12041	+5 416	
	1000 tn — В 1000 тон.				
Väljavedu — Вывоз	64	71	323	316	102,2
Sissevedu — Ввоз	26	32	156	206	75,7
Käive — Оборот	90	103	479	522	91,8

7 kuu kokkuvõttes on väliskaubanduskäive väärtuselt suurenenud 129,0 milj. kr-lt 129,8 milj. kr-le (0,6%). Väljavedu suurenes samal ajal väärtuselt 67,2

milj. kr-lt 70,9 milj. kr-le (5,5%), kuma sissevedu vähenes väärtuselt 61,8 milj. kr-lt 58,9 milj. kr-le (4,7%). Väljaveo ülekaal, mis m. a. esimesel 7 kuul ulatus 5,4 milj. kr-le, paisus tänavu samal ajal 12,0 milj. kroonile.

Eksporditud kaupadest kahanes vaid valmissaaduste osa. Elusloomade ja toit- ning maitseainete väljavedu suurenes 29,5 milj. kr-lt 33,0 milj. kr-le (11,8%) ja toor- ning poolvalmisainete väljavedu 25,6 milj. kr-lt 27,2 milj. kr-le (6,3%), kuma valmissaaduste eksport ulatus k. a. esimesel 7 kuul 10,7 milj. kr-le 12,1 milj. kr. vastu m. a. samal ajal — seega oli viimaste välja- vedu väärtuselt tänavu 11,5% väiksem.

Sisseveetud kaupade langus väärtuselt toimus peamiselt kahanenud valmissaaduste arvel. Valmissaaduste sissevedu langes võr- reldes m. a. esimese 7 kuuga 40,1 milj. kr-lt 36,0 milj. kr-le (10,0%), toor- ja poolvalmis- ainete sissevedu 16,2 milj. kr-lt 16,0 milj. kr-le (1,2%), kuma elusloomade ja toit- ning maitseainete sissevedu suurenes 4,9 milj. kr-lt 6,3 milj. kr-le (26,9%).

RAUDTEE TEGEVUS JUUNIS 1940. A. — ЖЕЛЕЗНЫЕ ДОРОГИ В 1940 ГОДУ.

K. a. juunis veeti raudteel 332 tuh. tn maksulist kaupa m. a. 194 tuh. vastu, s. o. 138 tuh. tn ehk 71,1% enam. Kohalik vedu elavnes 25,7%, millest nähtub, et raud- teede tegevuse aktiivsus suurenes peamiselt välisvedude arvel. Võrreldes väliskaubandu- se vedude kogust nähtub, et eriti suurenes transiit- ja eksportvedu, kuma importvedu on suhteliselt väike. Mainimist väärib just transiitkaubaveo suurenemine, milline veoliik ületab koguselt m. a. 2190-kordselt. Samuti suurenes ka eksportvedu, mis ületab m. a. ca 1700-kordselt.

Veojõudlus elavnes suhteliselt palju enam veetud kaubakogusest, mille põhjustajaks oli ühe tn keskmise veokauguse pikene- mine. Tn-km arv oli k. a. juunis 46 550 tuh. m. a. 26 311 tuh. vastu ehk 130,0% suurem. Ka tn-km juures on suurenemise suhteline osatähtsus välisvedudel, kuma kohaliku veo veejõudlus suurenes vaid 28,0%.

Samuti suurenesid ka raudteevedude täiendamiseks rahva teenistusse pandud veo- autode veod. Linnades tegutsenud raudtee- veoautod vedasid 1,9 tuh. tn kaupa, mis ületab m. a. 0,7 tuh. tn-iga ehk 58,3%. Veetud kaubakogus mõjustas ka veejõudluse suurenemist m. a. 18 tuh. tn-km-lt 24 tuh. tn-km-le ehk 33,3%.

Renditud veoautod vedasid 0,9 tuh. tn kaupa m. a. 0,8 tuh. tn vastu ehk 12,5% enam. Veejõudlus suurenes suhteliselt enam ja seda just 1 tn-i keskmise veokauguse pikennemise tõttu. Kui m. a. oli veejõudlus 19 tuh. tn-km, tõusis see tänavu juunis 33 tuh. le ehk 73,7%.

Reisijateliikluse elavnemine ei ulatu kau- baveo tõusu suhtelisele tasemele. Kui mullu juunis kaasustas raudteed liiklemiseks 1079 tuh. reisijat, on see tänavu 1186 tuh. ja ületab seega m. a. 86 tuh. ehk 8,0%. Suu- renes peamiselt pikamaareisijate arv 642: 588 tuh. vastu ehk 9,2%.

Reis.-km arv vähenes, kuigi mitte mainimisväärses osatähtsuses ühe reisija keskmise sõidukauguse lühenemise tõttu. Tänavu oli reis.-km 40 535 tuh. mulluse 40 898 tuh. vastu ehk 0,8% vähem ja seda peamiselt pikamaareis.-km arvu vähenemise tõttu. Kui m. a. oli pikamaareis.-km 37 409 tuh., ulatub see arv k. a. vaid 36 878 tuh.-le, mis on 1,4%-ga väiksem mullusest. Lühimaareis.-km arv suurenes kiilil 6,2%, kuid oma ca 10% osatähtsusega ei suutnud tõus pidurdada ülekaalus olevat reis.-km negatiivset mõju reis.-km üldarvule.

Pagasit veeti 0,9 tuh. tn m. a. 0,8 tuh. vastu ehk 12,5% enam. Pagasiveo tn.-km arv ulatub tänavu 79 tuh.-le m. a. 73 tuh.-lt, ületades seega mulluse 8,2%.

Jaamakassade rahalise läbikäigu kokkuvõtete järgi laekus k. a. juunis 2238 tuh. kr. m. a. 1475 tuh. kr. vastu ehk 51,7% enam. Tulusumma suurenes peamiselt kauba-veost laekuva tulu arvel, mis k. a. ületab m. a. 103,8% ehk 1467:747 tuh. kr. vastu k. a. kasuks. Et kauba-veost laekuv tulu ei ulatu suhteliselt kauba-veo veojõudluse elavnemise tasemele, on tingitud madala tariifiga veetava kauba suhtelisest suurenemisest võrreldes kõrge tariifiga veetava kauba. Reisijateveost laekus 714 tuh. kr. m. a. 698 tuh. kr. vastu ehk 2,3%. Pagasivedu andis 43 tuh. kr. tulu m. a. 40 tuh. kr. vastu ehk 7,5% enam. Muu tulusumma aga kahanes m. a. 17 tuh.-lt 14 tuh. kr.-le ehk 17,6%.

1000 UUT LINNUSKASVATUST. — 1000 НОВЫХ ПТИЦЕФЕРМ В СССР.

Izvestija 24. VIII 40 teatab Arhangelskit: m. a. tegutses Arhangelski oblastis ainult üksikuid kolhoose linnukasvatusega. Sel aastal on huvi linnukasvatuse vastu märksa tõusnud. Enam kui 1000 selle oblasti kolhoosi on asutanud linnukasvatused. Plesetski

ja Ustjanski rajoonis kasvatatakse kodulinde peagu igas kolhoosis. Suureks abiks on kolhoosidele sel alal Isakogorski linnukasvatuse-ovhoos, milline on andnud kolhoosidele ligi 14 000 head tõugu kanapoea.

VIINAMARJAKASVATUS P.-UKRAINAS. ВИНОГРАД В СЕВЕРНОЙ УКРАИНЕ.

Pravda 24. VIII 40 teatab Kiievist: Ukraina NS Vabariigi Teaduste Akadeemia botaanikainstituudi teaduslikud kaastöölised professorid A. A. Piontkovski, V. B. Dulneva ja D. U. Čugai, kes on kaastegevad ka üleliidulisel põllumajandusnäitusel, on 7 aasta kestel toimetatud vaatlustega ja katsetega selgitanud, et Ukraina põhjapoolses osas võiks kasvatada suure saagianniga viinamarjasorte. On aretatud juba 9 kiirestivalmivat sorti, mil-

lised annavad head saaki isegi halbadel liivamaadel. Mõned neist sortidest valmivad juba aug. esimesel poolel.

Instituut aretab ka uusi külmakindlaid sorte. Rakendatakse Mičurini meetodit, ühenduses amuuri metsikute viinamarjade kultuurisortidega. Saavutatud segasordid kannatasid hästi välja möödunud talve karmid külmad. Mõningad neist sortidest on väga suure suhkrisisaldusega — kuni 27%.

SKUMPIA JA KORGIPUU KAZAHSTANIS. СКУМПИЯ И ПРОБКОВОЕ ДЕРЕВО В КАЗАХСТАНЕ.

Alma-Ata't teatatakse Pravdale 23. VIII 40: Alma-Ata botaanikaaias toimuvad juba mõnda aastat katsed skumpia ja amuuri korgipuu kasvatamisega. Skumpiapõõsastiku le-

hed sisaldavad kuni 28% tanniini — väärtuslikku parkainet, mida tarvitatakse nahatööstuses. Skumpiaseemned saadi Soçist 1936. a.; nüüd on skumpiapõõsad Alma-Ata botaanika-

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS 1940. A. I POOLAASTAL. ТАЛЛИНСКАЯ ГАВАНЬ ЗА I ПОЛУГОДИЕ 1940.

Tallinna sadama tegevus k. a. I poolaastal välissõidu alal on märksa väiksem m. a. samast ajast. Selle põhjuseks oli esiteks tänavune erakordselt külm talv, mis võimaldas laevade liiklemist nimetamisväärses ulatuses ainult maist alates, kuna 1939. a. I poolal kestis laevade liiklemine katkestamatult kogu poolaastal. Teiseks takistuseks on sõjaolud, millised ei lasknud laevasõitu ka mais ega juunis tõusta m. a. tasemele. Välissõidust I poolaastal:

	Saabus		Väljus	
	1940	1939	1940	1939
Laevade arv	284	786	267	801
Laevade maht net. rgt.	176 552	488 894	170 959	485 412
Reisijaid, arv	1 410	18 814	1 708	18 347
Kaup, tn	181 584	170 979	140 493	194 127

Sissetulnud laevade arv moodustab tänavu ainult 36,1% m. a. vastavast arvust. Samuti oli tänavu I poolaastal laevadega sissesõitnud reisijate arv väga väike võrreldes m. a.-ga, mis oli tingitud peamiselt sõjaoludest. Kaubavedu laevadega Tallinna sadamasse 1940. a. I poolal on vaatamata sissetulnud laevade väikesele arvule ainult 23,0% väiksem m. a.-st.

Tallinna sadamast k. a. I poolaastal väljunud laevade arv ja maht ning reisijate arv olid samuti väga väikesed, moodustades m. a. I poolaastal vastavaist arvudest 33,3%, 35,2% ja 9,3%. Väljaveetud kaupade kogus vähenes ainult 27,6%.

Eesti laevade osatähtsus oli kaupade siseseveos Tallinna sadamasse k. a. I poolaastal 16,9% ning väljaveos Tallinnast — 9,5%.

Rannasõidulaevade liiklemine kui ka välissõit Tallinna sadamas jäid k. a. I poolal raskete jääolude tõttu tunduvalt väiksemaks m. a.-st. Laevaliiklus tänavu algas alles maist, m. a. aga ühe kuu võrra varem. Kuid ka navigatsioonikuil — mais ja juunis — oli tänavu rannasõit märksa väiksem kui m. a. Rannasõidust I poolaastal:

	Saabus Tallinna		Väljus Tallinnast	
	1940	1939	1940	1939
Laevade arv	284	594	254	595
Laevade maht	19 738	31 227	16 243	32 221
Reisijaid, arv	13 466	2 969
Kaup, tn.	9 703	26 771	10 526	7 466

TEISTE SADAMATE TEGEVUS, PEALE TALLINNA 1940. a. I POOLAASTAL.

ПРОЧИЕ ГАВАНИ ЭССР КРОМЕ ТАЛЛИНН ЗА I ПОЛУГОДИЕ 1940.

Laevasõit ja reisijate ning kaubavedu toimus teistes sadamates, peale Tallinna I poolaastal järgnevas ulatuses:

	Saabus:		Väljus:	
	1940	1939	1940	1939
Välissõit:				
Laevu, arv	83	368	32	393
Laevu, maht	8 586	41 330	3 478	41 728
Reisijaid	1	394	—	615
Kaup, tn.	1 818	9 872	5 314	40 021
Rannasõit:				
Laevu, arv	1 782	2 055	1 819	2 080
Laevu, maht	89 663	91 997	89 856	88 697
Reisijaid	21 933	30 915	21 866	30 371
Kaup, tn.	23 240	11 384	18 833	9 802

Välissõidu alal jäi teiste sadamate läbikäik peale Tallinna eriti väikeseks ka esimesel poolal võrreldes m. a. Põhjuseks olid rasked jää- ja sõjaolud. Täiesti puudus k. a. I poolaastal reisijate vedu kuna kaubavedu sisse ja välja moodustab ainult 13% m. a. läbikäigust.

Rannasõidus vastandina välissõidule suurenes tunduvalt kaubavedu tänavu esimesel poolal võrreldes eelmise aastaga, kuna reisijatevedu ligi 1/3 võrra läks tagasi. Kaupade läbikäik rannaveos tõusis tänavu 42 078 tn-ni m. a. 21 186 tn. vastu.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

РЫНОК СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРОДУКТОВ.

VOITURG — МАСЛО.

Voituruseisundi kujunemises on avaldunud viimaseil nädalail paranemine. NSVL-st kõrgema hinna saamise tõttu võimaldus ka nüüd tõsta meie eksportvõihinna-noteeringut. Nii noteeriti võihinna noteerimiskomisjoni koosolekul 26. VIII s. a. uueks eksportvõihinnaiks 215 s. kg franko saatejaam e. n. 208 s. vastu. Noteeritud hind kehtib 19.—25. VIII s. a. sissetulnud või kohta.

Piimasaaduste tootmine Euroopa karjamaajandusmaas on sõjaolukorras näidanud kõikjal vähenemist. Nii vähenes näit. Taanis ja Rootsis piimatoodang k. a. teisel veerandil ca 10% võrreldes m. a., kusjuures suhte-

line vähenemine järjest suureneb. Balti riiges on piimatoodang vähenenud samuti ulatuslikult, märkimata neid maid, millised asuvad sõjaliste operatsioonide piirkonnas. Seevastu on aga ookeanitaguseis mais piimatoodang ja ühtlasi seega ka piimasaaduste toodang suurem mullusest.

Siseturul maksus m. n. või s. kg:

Tallinn	lauavõi 215—221	kõõgivõi 210—215
Narva	" 215—221	" 200—205
Tartu	" 215—221	" 200—210
Pärnu	" 221	" 205—215
Valga	" 215	" 200—215
Rakvere	" 215—220	" 200—215

JUUSTUTURG — СЫР.

Juustuturg püsib endiselt kindlana. Taanis jätkus juustuhindade kujunemises tõusutendents ja noteeriti eelmenuist pisut kõrgemaid hindu. Hollandis jäi eelnenud nädalail esinenud hoogus hinnatõus ära ja turg on muutunud rahulikumaks. Itaalias püsib võrdlemisi vaikne seisund. Toodang ületab eelnenud aastad, mistõttu juustu pakkumine on suurenenud.

Tallinnas noteeriti 26. VIII juustule endised hinnad. Eksport-šveitsi juust franko Tallinn noteeriti:

Šveitsi juust hinnati:

	Juusturatta raskus	
	80 kg ja enam	alla 80 kg
12 A palli	148 s. kg	138 s. kg
12 B "	140 "	135 "
11 A "	135 "	130 "
11 B "	132 "	127 "
10 ABC "	147 "	147 "

Nimetatud juustude vanus peab olema vähemalt 120 päeva.

Siseturu-juustuhinnaks noteeriti franko Tallinn: šveitsi juust 147 s. kg, edami, rasva

väh. 45%, 125—135 s. kg ja rasva väh. 25%, 115 s. kg, bakstein 130—135 s. kg ja tilsiiti juust 130—150 s. kg. Konservjuust noteeriti rasvasisalduse järgi: juust, mille kuivaaines on vähemalt 35%, rasva, 140—155 s. kg, rasvasisaldusega vähemalt 45%, 170—215 s. kg ja vähemalt 50% rasvasisaldusega juust 230 s. kg. Eksporditava šveitsi juustu eest saavad juustutööstused ühes juurdemaksuga järgmist hinda:

	Juusturatta raskus	
	80 kg ja enam	alla 80 kg
12 A palli	198 s. kg	198 s. kg
12 B "	185 "	180 "
11 A "	180 "	175 "
11 B "	157 "	152 "

Juustutoodang k. a. on läinud tagasi. Piimasaaduste väljaveo kontrolljaamale esitati juulis juustu 59,4% vähem kui m. a. juulis.

K. a. algusest kuni 1. aug. on esitatud juustu 128 606 kg m. a. 212 204 kg vastu, s. o. 83 598 kg ehk 39,4% vähem kui m. a. samal ajal.

PEEKONITURG — БЕКОН.

Sealihaturul valitseb tagasihoidlik tendents ning sigu turustatakse vähe. Nõudmine sealihale püsib heana ning ületab pakkumise.

Kuna „Eesti Lihaekspordi“ ühistapamajad praegu peekonit ei valmista, ostetakse sigu põllupidajailt kokku eluskaalu alusel.

Järjekordsel noteeringul Börsikomitee juures noteeriti kokkuostetavate elussigade hindadeks: sead raskusega kuni 120 kg —

84 s. eluskaalu-kg ja raskemad sead, üle 120 kg — 88 s. eluskaalu-kg.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — УБОЙНЫЙ СКОТ.

Tapaloomade- ja lihaturul oli m. n. tapaveiste pakkumine suur, nõudmine tagasihoidlik, sest sügise lambahooaja saabumise tõttu kandub nõudmine lambalihale. Vasikate ja eriti sigade pakkumine oli väike. Nädala jooksul turustati kõigest 227 siga. Väike pakkumine on seletatav sellega, et sead ostetakse juba maal ära. Tendents eelolevaks nädalaks veiseil ja lambail selgusetu, vasikail ja sigadel püsiv.

Nädala keskmiselt maksusid:

Suured pullid: rammusad 61—65 s. ja keskmised 60—62 s. kg; eluskaalu järgi 38—41 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 60—64 s., keskmised 57—60 s. ja lahjad 55—57 s. kg; eluskaalu järgi 33—36—38 s. kg.

Lehad: nuumatud 70—78 s., rammusad 59—69 s., keskmised 47—55 s., lahjad

40—46 s. ja praak (rebaseile) 38—40 s. kg; eluskaalu järgi 22—31—40—47 s. kg.

Mullikad: nuumatud 70—78 s., rammusad 59—62 s., keskmised 56—59 s. ja lahjad 45—50 s. kg; eluskaalu järgi 26—33—38—47 s. kg.

Vasikad tapetult ühes naha ja pudemetega: nuumatud 85—95 s., rammusad 80—85 s., keskmised 70—80 s. ja lahjad 65—70 s. kg; eluskaalu järgi 45—55—62—68 s. kg.

Lambad tapetult ilma nahata ja pudemeteta: rammusad 90—95 s., keskmised 80—90 s. ja lahjad 70—80 s. kg; eluskaalu järgi 43—47—50 s. kg.

Sead tapetult ühes peade-jalgadega: noored ja peekonkaalulised 135—140 s., rasvasead 135—140 s. ja vanad emised 115—125 s. kg; eluskaalu järgi paremad sead 100 s. kg.

TOORNAHKADE TURG — КОЖА.

Seisund toornahkade turul m. n. püsis e. n. tasemel. Tootjaile makstakse kindlaid hindu. Turustamisvõimalused püsivad endiselt headena. 28. VIII s. a. Börsikomitee juures noteeriti toornahkade kokkuostuhindadeks franko vastuvõtupunkt 26. VIII—1. IX s. a.:

Veisenahad, värsked I sort pulli-120 s. kg, lehma- ja mullikanahad 100 s. kg, II sort pulli-108 s. kg, lehma- ja mullikanahad 90 s. kg ning praaknahad 75 s. kg; soolatud nahad I sort pulli-143 s. kg, lehma- ja mullikanahad 120 s. kg, II sort pulli-129 s. kg, lehma- ja mullikanahad 103 s. kg ning praaknahad 90 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, I sort kõik kuivad, värsked raskusega kuni 3,0 kg kr. 5.— tk, II sort raskusega üle 3,0 kg ühe kg hind kr. 1.65 ning III sort praaknahad kr. 3.25 tk. Tendents selgusetu.

Lambanahad, I sort OJ kr. 6.— tk., II sort J kr. 5.—, III sort L kr. 4.— tk., IV sort K kr. 3.— tk. ja V sort praaknahad kr. 1.50 tk. Tendents kindel.

Hobusenahad, sabata ja lakata, I sort soolatud 17 kg ja üle ning värsked 20 kg ja üle kr. 16.— tk., II sort soolatud nahad 10—17 kg ning värsked 12—20 kg kr. 11.— tk. ja III sort soolatud nahad alla 10 kg ja värsked nahad alla 12 kg ning kõik praaknahad kr. 6.— tk. Tendents kindel.

PIIMATURG — МОЛОКО.

Piimahinnad endiselt püsivad. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 26. aug.

s. a. noteeriti Tallinna toodavale lahtisele piimale endised hinnad s. o. I valiku

rõõskpiim müügil piimakauplustele 13—14 senti liiter ja müügil piimatööstustele 12—13 senti liiter; II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 11—12 senti liiter ja müügil piimatööstustele 10—11 senti liiter. Piima juriiditulek näitab suhteliselt tõusu söödaolude paranemisega. Nõudmine ja pakkumine püsivad enam-vähem tasakaalus, kusjuures kohati pakkumine on ületanud nõudmise.

Väikemüügil linnade piimakauplustes on

hinnad m. n. püsinud samuti muudatusteta ja piim maksus senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18	—	15—17	13—14
Tartus	19	15—16	—	13
Narvas	16	—	—	11
Rakveres	16	—	—	11
Pärnus	18	—	14	13
Viljandis	16	—	—	12—13
Valgas	16	—	—	12
Kuressaares	—	—	—	12—13

TERAVILJATURG — ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ.

Põllumajandussaaduste turu ümberkorraldamisega senise teravilja kokkuostukeskuse „Riigi Viljasalve“ asemel toimetab nüüdsest põllupidajailt teravilja kokkuostu Põllumajandussaaduste Kokkuostukomitee Teraviljaosakond. Teatavasti otsustas vab. valitsus aug. algul, et peale rukki ja nisu tuleb k. a. osta kokku ka põllupidajate poolt müügitiks pakutav oder ja kaer. Selle kohaselt vab. valitsus oma koosolekul 23. VIII s. a. määras kindlaks kokkuostetavate õlleotrade hinna 18,5 s kg 680 g l. kaalu juures, toiduodrale 15 s. kg 630 g. l. kaalu juures ning kaerahinnaks 12 s. kg 480 g l. kaalu juures. Vab. val. loal võib Põllumajandussaaduste Kokkuostukomitee Teraviljaosakond kasutada muude ettevõtete kaasabi sellekohaste kokkulepete põhjal.

Suuvilja koristamine on praegu kõikjal hoos, kuigi viimasel ajal on sagedased vihmahood takistanud koristamistööd. M. n. ilmumus mitmel pool müügitile ka uudsekaera, mille hind on langenud võrreldes e. n. hinnaga 3—5 s. kg-lt, kõikudes 10—12 s. kg.

Ka on L.-Eestis kohati alustatud rukki-külviga, sest soodus surve teine pool võimaldas edukat maaharimist.

Sisemaa-linnade turgudel maksusid jäemüügil teravili ja jahu m. n. s. kg:

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer	R.-jahu	N.-jahu
Tallinn	20	28	18	18	20	30
Tartu	17	22	16	15	18	30
Narva	20	27	20	20	22	32
Pärnu	17	21	16	15	18	28
Valga	18	25	17	15	19	—
Rakvere	17	22	15	14	20	30

AEDVILJATURG — ОВОЩИ.

Kõõgivilja on turul külluses ning pakkumise suurenemisega on porgandi, kapsa, kaalikaga ja peedi kg-hind nõrgenenud nädala jooksul 2—3 s., maksudes praegu 22—25 s. kg. M. a. samal ajal maksusid nimetatud tähtsamad kõõgiviljad 12—15 s. kg, see-ga kuni 10 s. vähem kui k. a.

Rohkesti pakutakse juba praegu vabas maas kasvanud tomateid, ning tomatihind langes kuni 50% võrreldes e. n. Täiesti rahuldava mihusega tomateist nõuti kuni 75 s. kg, e. n. aga 150 s. Rohkelt oli tomateid Tallinna turul L.-Eestist, eriti Tartust ja Tartu lähemast ümbrusest.

Möödumas on kurkide hooaeg. Pakkumine on tublisti vähenenud ning hind tõusnud 100—130 s-lt 150—170 s-le 100 tk. Praegupakutavad kurgid ei ole enam mihusest täiesti rahuldavad konserveimiseks.

Aedmarjade pakkumine on õige tagasihoidlik, ning sin. on hinnas tõusnud vabarnad, punased ja mustsõstrad. Vähenenud on ka mustikate pakkumine. Võrdlemisel palju on turul pohli, millest nõuti 40—45 s. kll.

Aedsaaduste hinnad noteeriti 23. VIII:

Mustikad, ekspordikõplikud, framiko kokkuostukoht 35 s. kg. Tendents kindel.

Kurgid konservimiseks franko kokkuostukoht 10 s. kg. Tendents kindel.

Konservkurgid, eksportkõlblikud ca 5 kg neto, plekktoosides 350 s. nõu. Tendents kindel, pigem tõusev.

Sibulad, põllukuiivad, eksportkõlblikud, franko kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta 17 s. kg. Tendents kindel.

Pohlad, eksportkõlblikud, franko kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta 30 s. kg. Tendents kindel.

Tallinna turul maksusid 26. VIII

	s. kg		s. kg
Vabarnad	140—200	Porgand	22—25
Karusmarjad	90—110	Spinat	45—50
Punane sõstar	90—100	Hernekaunad	35—40
Mustsõstar	110—150	Horned, värsked	100—120
Põldmarjad	110	Aedoakaunad	28—30
Mustikad	55—60		s. tk.
Pohlad	40—45	Lillkapsas	15—60
Tomatid	45—70	Kurgid	3—8
Arbuus	180—200	Kurgid, petseri, 10 tükki	15—17
Melon	100—120		s. kimp
Sibulad	30—35	Redis	8—10
Peakapsas	23—25	Roheline sibul	3—7
Hapukapsas	50—55		
Peet	25		

KALATURG — РЫБА.

M. n. kalakaubanduses valitses endine seisund. Müügile tuli rahuldaval kogusel sisevete siiga, latikat, ahvenat, koha, rääbit. Merivate toodangus esines turska, kilu, angerjat, kuna muid kalaliike oli müügil vähe.

Sisevete rahuldava mihusega siiga müüdi 100—125 s. kg, suuri siigu kuni 140 s. kg, koha 100—140 s. kg ja latikat 60—70 s. kg.

Räimesaak oli veel ebarahuldav, müügihind 50 s. kg, väike peenräim 35 s. kg.

Kilusaak näitas osalist paranemist, kuid suurenenud nõudmise tõttu püsis hind võrdlemisi kõrgel, 90—100 s. kg, ainult suuremate saakide puhul langes hind turu lõpul 70—80 s-le kg.

Tallinna kalasadamas maksti kalureile 65—85 s. kg.

Tursasaak näitab väikest tagasiminekut, mistõttu hind on tõusnud. Terve kala viisi müüdi 15—20 s. ja lõigatult 30—35 s. kg.

Narva jões algas silmupüük, kuid saak on väga nõrk. Silmud müüdi rannas 10 s. tk. elusalt.

Lõhesaak on üldiselt nõrk. Narva lahes püüti nädala kestel kõigest 20 kala ja hind rannas 375 s. kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg.

	Tallinn 24./VIII	Tartu 24./VIII	Narva 23./VIII
Lõhi, värsked	350—400	—	350—400
Angerjas „	150—250	—	—
Koha „	100—140	100—120	—
Siig „	100—140	65—110	—
Haug „	70—90	60	—
Ahven „	40—60	20—35	60—65
Latikas „	60—70	35—60	60—65
Vimb „	50—60	33—40	50
Siiinas „	—	35—40	—
Särg „	25—35	20—30	—
Linask „	—	50—60	—
Koger „	—	40	—
Räabis „	60—80	60	—
Räim „	50	—	—
Kilu „	90—100	—	—
Tursk „	15—20	—	—
Tursk, lõigatud, värsked	30—35	—	—
Lest, värsked	40—60	—	—